

זמני שבת קודש

רבונו תם	מוצאי שבת	הדלקת נרות	
20:30	19:49	18:49	תל אביב
20:33	19:52	18:47	ירושלים
20:30	19:49	18:49	חיפה

שבת שלום ומבורך!

העלון טעון גניזה

הרה"ג דניאל זר שליט"א
ראש הישיבה המוסדות

שיתגדל שמו בעולם

גם שיש יסורים צריך להתחזק באמונה כי הכל בא ממנו יתברך

כח הפרגון

אנשים מנסים כל דרך, כדי להגיע לאושר הנספך. אם מישהו יציע להם תרופת פלא המעניקה אושר, מסע לאי נידח להשגת אושר, פעולה גופנית או מאמץ נפשי שיביא בכפיו את האושר המובטח - הכל ירוצו אחרי נוסחת הקסם, יבקשו את האושר בכל מחיר ובכל דרך. אך האושר נותר חמקמק, לא מצוי, נדיר מאוד ולא תמיד בר השגה...

הסיבה המרכזית לכך, היא כי אנו חיים בעולם תחרותי. כל העולם העסקי סובב סביב תחרות, וכתוצאה מכך - גם חלק לא קטן מהאנשים מתקשים להשיג באופן חיובי על השיגים האישיים, ובודקים באופן תחרותי את ההישגים של חבריהם... ההשוואה כל העת למי שסביבנו, ההצעה לתוככי תחומי של חברינו - גורמות לנו לאבד את האושר ממה שיש לנו, ולבחון כל העת את חלקם ונחלתם של אחרים, בעין תחרותית משהו...

כשמביטים על הזולת ומגלים כי הוא מצליח, מרויח, חי טוב, זוכה להרחבת ביתו או לעבודה מכניסה בקלות, יש לו משפחה מפוארת וחיוו מתנהלים על מי מנוחות - כאן עשוי להתעורר החיידק התחרותי, הלא מפרגן, עם הרהורים בנוסח: 'הוא מרויח? הוא בונה? הוא מרויח? למה זה מגיע לו? למה כל האושר הזה נופל בחלקו? הרי אנו כה קרובים - מדוע דווקא הוא זכה בעבודה המפנסת, במרפסת הנוספת, במשפחה המפוארת ובנחת המזוקקת? הרהורים הללו, עומדים תחת הכותרת 'צרות עין', הנמנית כאחת הסיבות להופעת הצרעת, בטהרתה אנו עוסקים בפרשה זו.

השכן בונה? נפלא! כמה אני שמח שהשם הרחיב את גבולו! לאח ישי ילדים מרויח נחת? מקסים! אני שמח שהוא זוכה למלוא חופניו נחת יהודית! זוהי נוסחת האושר האמיתית! להאמין ולהבין שאיש לא לוקח לי דבר, וממילא אין כל סיבה שאתלונן או לא אפרגן למי שמצליח, למי שמרויח, למי שחיוו מתנהלים בטובה וברכה. אני מאושר כי הוא מאושר, אני שמח כי הלה שמח, אני מפרגן לו מכל הלב ושמה בשמחתו!

יגש לפני התיבה, אבל האדמו"רים הורו באצבע על אחד מהקהל, אדם פשוט, שהוא יעלה לפני התיבה... הקהל התאכזב, באנו כדי לשמוע את רינת הצדיק והם שולחים אותנו? יהודי ניגש לתיבה והוא עומד ושותק, כולם מחכים למוצא פיו, אבל הוא שותק, ולאחר כמה דקות הוא פותח ואומר: רבונו של עולם, מה יש לי עוד לבקש, אשתי והילדים הקטנים גם הגדולים, מתו בשואה. אבא ואמא שלי מתו בשואה. כל מה שהיה לי נלקח ממני. מה אבקש ממך רבונו של עולם?! כולם בצמרמורת ודמעות בעיניים, ואז הוא אומר בקשה אחת יש לי ממך בורא העולם, אחת שאלתי: **שיתגדל ויתקדש שמה רבה, ששמך יתברך יתגדל בעולם!** שכולם יניחו תפילין, שכולם ישמרו שבת, שכבוד שמך יגדל, פה, בצרות ובייסורים, נמדדת האמונה, לא כשטוב ונעים אני מאמין, וכשחלילה לא טוב לך אתה לא מאמין ח"ו!

אנשים שואלים, איפה היה הקב"ה בשואה. מה הם חושבים? הרי הקב"ה נתן לנו את התורה כדי שנהנה כל הזמן, נתענג כל הזמן, הוא שומר עלינו כל הזמן ומשפיע לנו טוב כל הזמן.

החפץ חיים המשיל את המתלונן על הייסורים ועל הפרעות באופן זה, ואמר, למה זה דומה למי שמסתובב בבית חולים, מעולם הוא לא היה בבית חולים. הוא מסתובב עד שמגיע לחדר ניתוחים וואה רופאים חותכים לאדם את הרגלים והוא צועק וצורח - רוצחים! רוצחים! הוא צודק או לא צודק? צודק ולא צודק. הוא צודק שהמעשה אכזרי, אבל הוא לא צודק כי אם יש לו נמק או מחלה אחרת ברגלים עדיף שיהיה בלי רגלים ויחיה, מאשר עם רגלים וימות, כי המחלה תתפשט בכל הגוף. ככה זה הגזירות על עם ישראל, זה ניתוח לעם ישראל מי שלא מבין הוא כמי ששואל: איפה אתה בורא עולם, לשם מה כל השואה הזו? מי שמאמין באמונה שלמה יודע כי הקב"ה עשה ניתוח לעם ישראל, לטובת עם ישראל. כי אני ה' רופאך!! הנה אחר השואה חשבו שאין עם ישראל, והנה דווקא אחר השואה עם ישראל השתקם כפי שלא היה זמן רב.

מִן ראש הישיבה הגרא"מ שך זיע"א אמר פעם בפני רבבות אלפי ישראל: הרי השואה לא באה על חטא אחד, על שנה אחת, לאחר שנתמלאה הסאה של העבירות של כמה דורות באה השואה. אם כך, אמר הרב שך זצ"ל, אני רועד מפחד, כזו פריצות ברחובות, חילולי שבת כו', מה החילונים מכינים לנו לעתיד? כאלה קלקולים! ה' יכפר על פליטת עמו! שנזכה להתקרב אל ה' מתוך אהבה ולא צער! שבת שלום.

מתוך דרשתו השבועית של הרה"ג דניאל זר שליט"א
המתקיימת בכל יום רביעי בשעה 22:00 בישיבת אור דוד

אנחנו קוראים בכל יום בקריאת שמע: "ואהבת את ה' אלוך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאודך". מה זה "ובכל נפשך"? אומרים חז"ל: אפילו הוא נוטל את נשמתך! היינו, יש שלוש עבירות שהם "יהרג ואל יעבור", אם תופסים אדם שהוא צדיק גמור, קודש קדשים, מלאך, ואומרים לו הרוג את פלוני, או שאומרים לו לעבוד ע"ז, או ג"ע, עליו להיהרג ולא לעבור. הוא יאמר לבורא העולם: אני למדתי תורה יומם ולילה, צדיק יסוד עולם, עשיתי חסדים וצדקות וזה מה שמגיע לי? - "ובכל נפשך" אפילו נוטל נשמתך.

למה עוצמים את העיניים בקריאת שמע? אומרים אנו לקב"ה אנחנו הולכים אחר כך בעיניים עצומות, אתה בורא ואני נברא, נברא לא יכול להבין בורא, אתה יתברך יודע מה שאתה עושה!

בשואה הלכו צדיקים קדושי עליון, עמודי עולם, גדולי תורה, אדמו"רים וראשי ישיבות, רבני ותלמידהון, המון רבבות קדושי ישראל - לתנורי אש, תאי גזים, למיתות אכזריות ומשונות, והלכו עם קריאת "שמע ישראל" בשפתותיהם. ובכל נפשך אפילו נוטל נשמתך! ראש ישיבת ברנביץ הגה"ק רבי אלחנן וסרמן י"ד, בעל ה"קובץ שיעורים" הנלמד בכל הישיבות, גאון אדיר וצדיק נשגב, הלך עם תלמידיו בבור, היה זה בערב שבת ולפני שנהרגו שרו לכה דודי לקראת כלה פני שבת נקבלה.

הם, שנשרפו חיים, נטבחו ונהרגו במיתות אכזריות, במחנות עבודה ותאי גזים, ראו יום יום את התופת מול העיניים, קיבלו עליהם דין שמים ולא כפרו ואמרו איה הריבונו של עולם, אז אנחנו, החיים בזכותם, על ידי כפרת העוונות שהם כיפרו עלינו, נשאל איפה ה'?! הגה"ק רבי שמעון אגסי זצוק"ל, מגדולי הרבנים והמקובלים בעירק דבור שלפני השואה, אמר כעשר שנים לפני פטירתו (בשנת תרע"ד), כי עתידה להיות שואה נוראה בגלל הפריצות וההתבללות.

ואם תשאלו, יענשו רק הפרוצים ולא הצדיקים?! הגמרא שואלת שאלה זו: אר"ש בר נחמי א"ר יונתן **אין פורענות באה לעולם אלא בזמן שהרשעים בעולם ואינה מתחלת אלא מן הצדיקים תחילה** שנאמר כי תצא אש ומצאה קוצים אימתי אש יוצאה בזמן שקוצים מצוין לה ואינה מתחלת אלא מן הצדיקים תחלה כו'. ואם תשאלו מדוע זה יסבלו הצדיקים? ממשכה הגמ' שם: בכי רב יוסף כולי האי נמי לאין דומין א"ל אביי טיבותא הוא לגבייהו דכתיב כי מפני הרעה נאסף הצדיק.

האמונה נמדדת בעת קשיים, כשיש אי הבנות. לאחר השואה האיומה, התאספו יהודים באיזה כפר בפולין, עם שרידי חרב, המון רב, לתפילת יום כיפור, בנייהם היו שני אדמו"רים צדיקים גדולים, הם ציפו שאחד האדמו"רים

ההקדשה השבועית

הצנים הם אנחנו להקדיש אלפי נפשות לצור המרשע! להצלתהם או לעיני קדושתם! ההקדשה נעשית: 05-04-2005-01-01

לזכרונת
אסף בן חיה
רויבן בן דיה
אלעד בן ענה
אלדד בן ירדנה

לזכרונת
לילה שבת
שלמה בן ג'ון
סילית בת חנה
חן בן חיה
שמעון בן ילנדה
יואב בן חנה

לזכרונת
לידו חיה בת הדס
יוסי בן הלן
צורי בן רחל
דיינה בת חוה

לזכרונת
בנימין בן חסיה
אלדד בן חוה
ספיר בת עליזה
לידך בת עליזה

סיפור לשבת

הרב אשר קובלסקי

60 שניות הצילו דורות

הבטתי בך, ראיתי שאתה לא מצליח לענות, אבל ראיתי כמה התאמצת, כמה ניסית, כמה רצית - אז על כל שאלה שהתאמצת להשיב עליה - אני נותן לך סוכריה. חילך לאורייתא! - אמר הרב שטיינמן ולחץ את ידו של אהרן, נפרד ממנו בברכה חמה...

כל האירוע הזה בחדר הסגור - נמשך כדקה, לא יותר מ-60 שניות!

חלף עשור, עד שאהרן מיודענו נקלע כמעט בטעות לשיעורו של הרב שטיינמן בצהרי השבת. וכשישב באותו סלון ושמע את אותו קול - התעוררה בו ההתרגשות של המעמד ההוא, הסיטואציה שבה ונעמדה מול עיניו, והוא חש שוב את החום וההערכה שהעניק לו אז הרב שטיינמן, את המילים הטובות שהרעיף עליו למרות שנכשל במבחן, את טעמן המתוק של ארבע הסוכריות שנתן לו בשבחו אותו על מאמציו. ואלו הרעידי את לבו!

ולא סתם הרעידי - המילים האלו שבו והצטלצלו באוזניו! הרב שטיינמן דיבר על הלכות שבת, אבל אהרן שמע בקולו כהדהוד מתוק את המילים: 'כמה התאמצת, כמה ניסית, כמה רצית... חילך לאורייתא!' - ואלו קדחו פתח הולך וגדל בלבו האטום, אלו המיסו את לב האבן, אלו גרמו לו להחליט שהוא זונח את דרכו הרעה, ושב לחינוכם של אבא ואמא, לדרך ולמורשת ישראל!

כן, כמה מילים של הרב שטיינמן, לא יותר משישים שניות - הצילו את הנער היהודי מניתוק הקשר עם עמו ובוראו, השיבו אותו בתשובה שלימה. סיפור זה, שהופיע בגיליון 'קול ברמה', מלמד עד כמה התייחסות כנה, מחמאה אמיתית, מילה טובה שנאמרת מכל הלב ובהערכה עמוקה - יש להן את הכח לחולל מהפכות לדורות, להשיב נער לעמו ולאמונתו בחלוף שנים!

כן, לעולם לא נדע מה נחולל בהבל פיגו, מה נעשה בכמה מילים שנביע. לעולם לא נוכל לשער מה השפעתה של מילה טובה שנאמרת לילד שיושב ולומד בפאתי בית הכנסת, לבחור שניכר שהתאמץ להשכים לתפילה, לחברותא או לחבר לעבודה ביום שגרת. למילים יש כח, מילה טובה היא כור אטומי של הענקת עוצמה ויכולות - הבה נעניק מילים טובות לרוב, הבה נחמיא, הבה נתייחס בהערכה - ונזכה להיות מאלה שמטיבים עם חבריהם לנצח נצחים, משנים את גורלם!

לסיפורים מרתקים נוספים של הרב אשר קובלסקי נכנסו לאתר 'ישיבת אור דוד'

האב, נסער אף הוא, לא ידע את נפשו מרוב אושר והסתער על בנו בחיבוקים ונשיקות. נראה כי במעמד הזה, בביתו של הרב, תוך כדי שיעור קבוע ושגרת, נורתה סלע ענקית על לב האבן של בנו, ונפתח הפתח להרהור תשובה כנה. אבל מה גרם לכך? מה היה כה דרמטי בשיעור? מה הביא את ההשפעה האדירה הזו? כיצד הדברים מצאו מסילות ללבבו האטום?!

כששבו הביתה, דומעים ונרגשים, ולאחר שהאם התבשרה גם היא בבשורה המשמחת כי בנה שב בתשובה שלימה ושינה את דרכו, הפנה האב לבנו את תמיהתו, וביקש לדעת מה היה בשיעור הזה, שגרם לו לשנות את דעתו ולשוב לכור מחצבתו. הבן קינח את דמעותיו, שתה כוס מים קרים, וסיפר:

היה זה כשהיה ילד, כאשר בסוף שנת הלימודים נסעו הוא ובני כיתתו להיבחן אצל הרב שטיינמן. כל הילדים נכנסו לסלון הקטן שהפך צפוף, והרב ישב בראש השולחן, והפנה שאלות לילדים היושבים סביבו. כל ילד נשאל שאלה אחת, ענה עליה בקצרה, והרב שטיינמן המשיך לשאול את התלמיד הבא.

כשהגיע תורו של אהרן, אולי בשל ההתרגשות ואולי מסיבה אחרת, נשאל שאלה, אך לא הצליח להשיב. שוב שאלו הרב שאלה קלה יותר, אך אהרן היה מבולבל ולא הצליח להשיב. הרב חיך בנסיון להפיג את המתח, ושאל שאלה שלישית - קלה עוד יותר. גם הפעם - אהרן גירד במצחו ולא הצליח להעלות את התשובה מזכרונו! הרב הוסיף ושאל פעם רביעית - אלא שאף עתה, אהרן אימץ את מחשבתו, אך לא הצליח לענות תשובה נכונה...

לאחר הפעם הרביעית, הרב שטיינמן המשיך הלאה, וסיים את המבחן. המבוכה הקצרה כמעט נשכחה מלבו של אהרן, ואז, עם תום המבחן, כשכולם עברו על פני הרב שטיינמן לברכה, העניק הרב סוכריה לכל ילד, וכשאהרן חלף על פניו - ביקש ממנו לסור עמו לחדר סמוך. הם נכנסו לחדר, רק הוא וגדול הדור הרב שטיינמן! - הרב סגר את הדלת כדי שאיש לא ישמע, חיך אליו והוציא מכיסו ארבע סוכריות גדולות ועגולות, אותן הושיט לאהרן בחביבה...

'אתה יודע למה אני נותן לך ארבע סוכריות?' - שאל הרב והמשיך, 'והלא לכל חבריך שענו תשובה נתתי רק אחת! למה אתה מקבל ארבע?' - כי את הסוכריה אני לא נותן על התשובה, אלא על המאמץ, על ההשקעה, על החזרה והשינוי.

אהרן היה בחור צעיר, כשארס היצר הרע החל מפעפע בו, מדרדר אותו מדחי אל דחי. מתחילה היה בחור טוב שעסק בלימוד התורה, אך עם הזמן מעמדו הרוחני הלך והידרדר. קשיים אישיים חברו לחברים לא טובים, ולמגינת כל לב, צפו הוריו בכאב כיצד בנם הולך ועוזב את הדרך עליה חונך, אל עבר פי פחת. לא ארכו הימים, ובנם יקירם הפסיק לשמור תורה ומצוות, וביום מן הימים אף בישרם כי הוא עומד להקים בית לא לפי דרך התורה, רחמנא ליצלן.

ההורים שמעו זאת, וליבם נשבר בקרבם. הם ניסו להניא אותו מכוונתו, אך כל דבריהם נפלו על אוזניים ערלות. למרות שלאורך כל התקופה קירבו אותו והפגינו כלפיו אהבה וחביבה, הנה מגיע הרגע בו הוא מפנה להם עורף באופן סופי, ומנתק את קשר הדורות היהודי. נפשם היטלטלה, ליבם התרסק, ואין לאל ידם להושיע, ה' ישמוה.

היה זה בשבת אחת, בה שהה אהרן בבית הוריו כהרגלו, ימים ספורים לפני הצעד הגורלי שעמד לעשות. למרות זאת, בשבת אחר הצהריים - אולי בנסיון אחרון - הזמין האב את אהרן בנו להתלבש כיאות, ולהצטרף אליו לשיעור שבת קבוע שנערך בבית הגאון רבי אהרן לייב שטיינמן זצ"ל.

למרבה ההפתעה, אולי בשל שעמום גובר, נענה אהרן להצעה. הוא מיהר לשוות לעצמו מראה מתאים, והצטרף לאביו בדרך המובילה אל הבית הקטן, ברחוב חזון איש 5 בבני ברק. הוא מתיישב בירכתי הסלון הצפוף, אביו יושב לצידו, והרב שטיינמן מתחיל למסור את השיעור שעסק בסוגיא קשה ומורכבת בהלכות שבת, כשהקהל כולו מאזין בדריכות למוצא פיו...

לפתע, החל אהרן לנוע בכסאו באי נוחות מופגנת. לרגע מבטו הצטנף, וברגע הבא החוויר והסמיק חליפות. האב הציץ בבנו, הבחין שמשוהו קורה בנפשו, אך לא הבין מה קורה. הן הרב לא נשא נאום חיזוק, לא דיבר על יראת שמים, לא נתן קולו בהסבר על יראת העונש או תשובה מאהבה. השיעור עסק בנושא תורני מסובך, והרב הרצה את הדברים בשטף. מה גרם לבנו לזעזוע שכזה? מה הביאו לפרץ ההתרגשות ואי הנוחות מהמעמד?!

פתאום החל הבן לרעוד בכסאו, בוהה בנקודה רחוקה וכתפיו רוטטות. לאורך השיעור כולו היה הנער שרוי בשילוב של רעדה והתרגשות, ועם תומו - משך בשרוולו של אביו וזירזו לצאת. אך יצאו השניים מפתח בית הרב, והנער פרץ בבכי נסער: 'לא רוצה! לא רוצה! אני רוצה לשוב בתשובה שלימה! אני רוצה לשוב לכור מחצבתי! אני רוצה לשוב לחיים יהודיים כמקדם!'

השמעת קול בשבת

א. אסור להשמיע קול בכלי שיר בשבת. גזירה שמא יתקן כלי שיהא בל להקיש על הדלת וכיוצא בזה כשאינו דרך שיר-מותה. ואפילו אם מקיש בכלי מותה, כיון שאינו דרך שיר.

א. להקיש בדלת בטבעת הקבועה בדלת, אסור לדעת האשכנזים, אף על פי שאינו מתכוין לשיר, כיון שהכלי מיוחד לכך. אבל לדעת הספרדים יש להתיר.

ב. מותר לשרוק בפיו בשבת, כיון שלא עושה מעשה. ואפילו אם שורק כעין שיר-מותה. והמחמיר בזה-תבוא עליו ברכה.

ג. מחזיק מפתחות שורק שנבנה בצורה כזו שהוא רגיש לקול מסויים, כגון לשריקה או למחיאית כפיים, וכאשר שוכח האדם היכן שם מפתחותיו הוא שורק והמחזיק מפתחות מתחיל לצפצף מאליו, (על ידי שהוא מקבל מגלי הקול את השריקה, והמחזיק משחרר גומי ונוצר מגע בין שני חיבורים הגורמים לצפצף), מותר בשבת לשרוק כדי למצוא את המחזיק מפתחות הנ"ל, כיון שהאדם לא עושה מעשה, וגם כיון שהשריקה לא גורמת ישירות שהמחזיק יצפצף, אלא על ידי השריקה הוא משחרר גומי ונוצר מגע בין שני החיבורים הגורמים לצפצוף, ונחשב הדבר רק בגדר של גרמא.

ריקוד ומחיאות כפיים

א. אסור לרקוד בשבת וכן אסור למחוא כפיים בשבת שמא יתקן כלי שיר. והאיסור הוא אפילו לצורך שמחת חתן וכלה. ואין להתיר דבר זה כלל, ובייחוד לספרדים ועדות המזרח שקיבלו הוראות מרן השלחן ערוך שפסק לאסור טיפוח וריקוד אף בזמן הזה, וכן המנהג פשוט בגלילותינו לאסור, ואם יש מי שמיקל בזה, ראוי להעיר למוסר אוננו ולהודיעו שזהו נגד ההלכה. ורק בשמחת תורה מותר לרקוד ולמחוא כפיים לכבוד התורה. ולמחוא כפיים בשעת נאום מותר אפילו בשבת, כיון שאינו מתכוין לשיר כלל.

ב. מותר למחוא כפיים בשינוי, כגון שמוחא כף ידו אחת באחורי כף ידו השנית. וכן הליכה במחול סביב עם שירות ותשבחות-מותרות בשבת, כי אין זה בכלל ריקוד שאסרו חכמינו, שהריקוד שאסרו הוא באופן שעוקר רגלו אחת ומניח אחת.

ג. אסור לדפוק ביד על השלחן בקצב מסויים בשעת שירה, וכן אין להכות ברגל על הרצפה כדי להנעים את השירה. אבל מותר לדפוק על השולחן ביד או בכלי כדי להשתיק את הקהל, וכן מותר לדפוק על דלת בין ביד בין בכלי כדי שיפתחו לו, ובלבד שלא ידפוק בקצב מסויים כדרך המשוררים.

ד. שליח צבור הירא וחרד לדבר ה', אין לו לכתחילה להשתמש בשבת ויום טוב במכשיר העשוי כמין מזלג קטן כדי להשוות הקול בתפלה וזמרה, אבל המקילים בזה מעצמם בלי שאלת חכם, אין למחות בהם בחזקת היה שיש להם על מה שיסמוכו.

ה. דלת אשר עם פתיחתה נשמע קול פעמונים (לא חשמלי) בצידה הפנימי להודיע לבני הבית על כניסת אדם לבית-מותר לפותחה בשבת, אף על פי שנשמע קול נעימה כדרך שיר, מכל מקום כיון שאינו מתכוין ואינו צריך להשמעת קול רק לפתיחת הדלת כדי להכנס, לא גזרו בזה משום השמעת קול, והמחמיר להסיר את הפעמונים מהדלת מערב שבת-תבוא עליו ברכה.

ו. הפעמונים שעל ספר התורה או על הטס שלו אף על פי שהם מיועדים להשמיע קול, אין למחות ביד הנוהגים בהם היתר להניחם על ספר התורה בשבת, כיון שיש בזה צורך מצוה ואין הכוונה לשם שיר, אלא להשמיע קול כדי להודיע לעם שמוציאים את ספר התורה, ואין זה קול שיר שאסרו חכמים, וכן המנהג פשוט להתיר זאת בכל העולם.

חינוך ילדים הרב אהרן פרידמן

המניעים מאחורי התגובות

ההורה החרד: והנה תגובה אחרת לאותו מקרה, אשר כבר אופיינית גם לאמהות ואינה מיוחסת בעיקר לאבות:

ההורה קורא פתק. פניו מתעוותות בכאב ואכזבה, ובקול מיוסר פונה לילד ואומר לו: "בחיים לא האמנתי שיהיה לי ילד כזה שמתנהג בקלות דעת ואינו יודע ליטול אחריות על עצמו. האם אתה רוצה לגדול פרח רחוב, שאין בו רצינות ולא רוחניות?!"

מה עומד מאחורי התגובה?

צורת ההבעה של ההורה הסגירה את מצוקתו וחרדתו. סביר להניח, שהוא פשוט חושש שמא לא יצליח לגדל את בנו בדרך הנכונה. מתוך אותה חרדה, הוא יצר את נימת הגערה שלו, שאמורה היתה לזעזע את הילד ולעורר בו תחושה שהוא אכן ניצב על פתחו של מדרון, כשרגל אחד כבר מונפת באויר בדרך לצניחה חופשית אל האבדון... הוא לא ביקר את התנהגות הילד ולא התמקד באופן נקודתי במה שהמלמד התלונן, אלא נטע רגשות אשמה כוללניות בלב הילד, כדי לעורר בו נקיפות מצפון שיעצרוהו מלהתדרדר- דבר שמפחיד את האב עד אימה.

השפעת התגובה על הילד: גישה מסוג זה, תיטע בילד רגשות אשמה, על שהוא אינו שומר על עצמו מרדת שחת. כאשר הורים נוקטים בגישה מסוג זה באופן שיטתי, מתרגל הילד לתחושה, כאילו ומסלול חייו מוביל אל האבדון וכל כולו מקולקל ומושחת. תדיר הוא ידאג וישאל את עצמו: "האם אינני מתדרדר חלילה?" גם כשיגדל, לא יסתפק בהערכה שהחברה תעניק לו, והוא יתמיד לשאול את עצמו: "האם אני ממלא את חובתי, או שמא עדיין צועד בנתיב ההפקרות?" שלוות נפשו תופר קשות, מאחר שההתלבטות התמידית הזאת תאכל בבשרו החי ותביא אותו להיות מתוח ולחוץ יתר על המידה המומלצת לבריאות נפשית תקינה.

פעמים שהתגובה משפיעה בכיוון ההפוך: באותה מידה שתגובות ההורים עלולה להביא את הילד לידי כך שיחיה באופן תמידי בספיקות ויוצף ברגשי אשמה, עלולות תגובות לא פרופורציונאליות של הורים ל"חומרת מעשיו" של הילד להביא אותו לידי גיחוך ולזלזול עד שהוא יפסיק להתייחס ברצינות לאשר הם אומרים.

ראיתי מקרים, שבהם תגובה קיצונית של ההורים שהטילו אשמה כבדה על מעשים קלים שביצע הילד, הביאה לשתי התחושות המתוארות לעיל גם יחד- כשהילד מצוי בסבך המלכודת והוא נכבש תחת שתי התחושות כאחת. במצב כזה, מתוך שהילד מזלזל בדברי הוריו הנתפסים בעיניו כמנותקים מן המציאות, הוא נדחף שלא לקבל מרות, לא מהוריו ולא ממחנכיו. אך מאידך, מציקה לו המחשבה, שמא יש צדק כלשהו בדברי ההורים והוא אכן "פושע". אז הוא מתחיל לתהות על דרכו קלת הדעת. כדי להימלט מהמחשבות המעיקות הללו, מפתחים המתבגרים מוזן זה מין אשליה, כביכול והם שואפים להתעלות רוחנית, בה בשעה ששאיפה מעין זו רחוקה מהם מאד (או בגלל שהם באמת קלי דעת ברמה כלשהי, או משום שהדרישה הרוחנית שהוצגה בפניהם היתה גבוהה מדי וגרמה ליאוש). האשליה החיובית רק עוזרת לצנן רגשי אשמה ואינה מעודדת שום פועל חיובי. כל מי שזוכר את חבריו מהישיבה, ודאי יזכור גם טיפוס כזה, שנע בין קנאות קיצונית לקלות דעת וזועזועית.

רגע חושבים

הרב יוחאי אוהיון

בדיחה לא מצחיקה

מות) הגיע אליו ונגע קלות בכתיפו מאחור, מ'הפחד' אומר הרב, הוא קפץ ויצא החוצה.

'ישבתי וחשבתי ביני ובין עצמי' אומר התלמיד בטח זה בדיחות של רבנים, מה מצחיק פה?

אך הרב כביכול קרא את מחשבותי והמשיך, נכון זה לא מצחיק כלל וכלל,

אתה יודע מדוע?

אומר לך, האדם המון פעמים בחייו מרגיש כאילו הוא קבור במקום שהוא לא יכול לצאת ברם ברגע אחד הוא מגלה בעצמו כוחות ויוצא, האדם שנפל לקבר חשב כי אין בכוחו לצאת מהבור, אך בסוף גילה כי בידו הדבר.

'דע לך' מסיים הרב, אם אדם מנצל את כוחותיו הוא ימצא ויראה בעצמו הישגים כבירים ועצומים של יראת שמיים.

את המעשה הבא סיפר תלמידו של הרב נח וינברג זצוק"ל. 'פעם אחת' סח התלמיד, בקשתי מרבינו שיספר לי בדיחה טובה, הוא צחק קלות, והחל מספר...

"היה פעם אדם שעבד עד שעות מאוחרות, יום אחד כאשר הסתיימה המשמרת שלו, החליט לקצר את המסלול אל הבית דרך הבית קברות, חשב ועשה.

איך אומרים באידיש 'אוי אברוך', בקיצור מזל ביש, ה'צדיק' שלנו נפל לבור וכמובן שגם ניסה לצאת ממנו אך ללא הועיל, אין מה לעשות הפטיר אחכה עד אור הבוקר או לחלופין אם יעבור מישהו אבקש את עזרתו, מספר דקות לאחר מכן 'בום', עוד 'חוכם' אחד נפל לבור.

מיודענו זה שנפל לבור בתחילה, כבר הסתגל לחושך וראה את כל הענין, אמר לעצמו אלך ואגיד לו שגם אני ניסיתי לצאת מהבור ואין אפשרות, אך אם ננסה בכוחות משותפים אפשר אולי נצליח.

קם והתקדם לכיוונו (תתארו לכם בית קברות בחשיכה ודממת

הרב יוחאי אוהיון מרצה באתר ישיבת אור דוד להרצאות נוספות כנסו לאתרנו

האם העלון נמצא בבית הכנסת שלך באופן קבוע?

פרשת שבוע | סיפור | קואצ'ר | הלכות | חינוך ילדים

בוא והצטרף לאלפי המפיצים בכל שבוע את העלון המפואר "אור הפרשה" ושמח את מתפללי בית הכנסת שלך.

לפרטים והרשמה

03-5701212

למפיצים המקדימים זוכים:

כל הפצה של חבילת עלונים 1 יזכה את המפיץ בברכה מפי הרה"ג דניאל זר שליט"א לאחר לימוד כל ספר האידרא ובה זוטא בקברו של התנא האלוקי ר' שמעון בר יוחאי

כל הפצה של 2 חבילות עלונים יזכה את המפיץ בברכה מפי הרה"ג דניאל זר שליט"א לאחר קריאת כל התהילים בליל שבת

כל הפצה של 3 חבילות עלונים יזכה את המפיץ בקמיע של כל הזוהר הקדוש

